

**Posudek diplomové práce Róberta Hurného**  
**Podkarpatská Rus v rámci Československa v letech 1933-1939.**  
**Autonómne a štátotvorné snahy.**

Téma, které Róbert Hurný zvolil pro svoji diplomovou práci je tématem komplikovaným, na jedné straně vnitřně uceleným a kompaktním, současně provázaným do celé řady dobových hospodářských, politických i kulturních kontextů. Historický vývoj Podkarpatské Rusi není snadné ani jednoznačně definovat, ale ani jednoznačně vymežit. Na počátku jakéhokoli bádání o tomto tématu tak stojí klíčová otázka přístupu, heuristického i metodického, přizpůsobeného správně nastavenému tématu. V otázce zaměření tématu nás autor již v samotném Úvodu odkazuje na základní analytickou linii, která se měla soustředit na „právo-historické východiska autonomních a státotvorných snáh karpatských Rusínov“ (s. 8). Oprávněně proto bylo proto možno očekávat od práce rozbor historických a právních základů státoprávních projektů a programů, jak se rozvíjely v časovém horizontu, který vymezuje již samotný název práce. Již s tímto předpokladem nicméně zůstává čtenář na rozpacích, zda se práce soustředí na východiska těchto programů, jak avizuje Úvod, anebo na jejich provádění, což by lépe odpovídalo časovému vymezení z názvu práce.

Výběr literatury nás z nejistoty nevyvádí. Přehled zpracovaných pramenů a literatury je velice široký, obsahuje prakticky komplexní literaturu k širšímu tématu podkarpatoruské problematiky, a to především s důrazem na nejnovější českou, slovenskou i americkou odbornou produkci. Rovněž výběr archivních fondů je reprezentativní, autor odkazuje na materiály uchovávané ve třech významných pražských archivech, které skutečně mohou nabídnout řadu pozoruhodných podkladů pro práci na tématu. Otázkou nicméně zůstává, jak dalece tyto materiály Hurný studoval, když s nimi v rámci textu prakticky vůbec nepracuje. V průběhu diplomové práce jsem nenalezl jediný odkaz na archivní dokumenty, které podle závěrečného přehledu pramenů autor zpracoval. Totéž platí o bohatě zastoupených titulech americké provenience, zejména pracích P. R. Magocsiho, které jsou uvedeny v přehledu sekundární literatury, ale v průběhu textu na ně autor opět ani neodkazuje, ani se vůči nim jinak nevymezuje. Materiál, s nímž autor pracuje, je tak oproti závěrečnému přehledu podstatně méně početný a především méně pestrý.

Již výše zmíněná otázka na koncepci práce a zejména na její ústřední zaměření by měla být rovněž předmětem obhajoby. Vytčené základní analytické linie historicko-právních východisek autonomních a státotvorných koncepcí zůstává autor v samotném zpracování mnohé dlužen. Na její úkor se, ve vztahu k tématu poněkud neorganicky, zaměřil v prvních částech práce na přehledovou sondu do vývoje české státoprávní historie, a to od dob vrcholného středověku karolínské éry, až po zlomové období 19. století. Tyto pasáže nemají, přes svoji obsáhlou, čím spíše při rozboru základního tématu, a to tím spíše, že na ně nenavazuje, jak by bylo možno očekávat, historický rozbor vzniku samostatného Československa s důrazem na začlenění Podkarpatské Rusi do jeho celku, analýzou státoprávního a správního postavení tohoto území apod. Samotná historicko-právní východiska se tak nemají oč opřít a v konečném důsledku je autor přechází jen ve všeobecném přehledu zpracovaném do rozsáhlejší analýzy vývojové etapy 30. let (s. 26nn).

Přes jistou koncepční nevyhraněnost se autor nakonec dostává k ústřednímu motivu své analýzy, jenž tkví v rozboru politického vývoje na Podkarpatské Rusi ve 30. letech 20. století včetně jeho zahraničně politického kontextu. V těchto centrálních pasážích se projevuje jak autorova dobrá orientace v témata, tak z ní vyplývající schopnost kvalitní a samostatné analýzy. Hurnému se v těchto pasážích daří sledovat komplikovanou linii vnitřního a

zahraničně politického vývoje, vhodně postihovat hlavní činitele politického vývoje a jejich aktivity. V situaci, kdy se může opřít o kvalitní literární předlohy se argumentačně snaží zachovat jistý odstup od tématu a přicházet s vlastními syntetizujícími soudy. Kupodivu se přitom podrobněji a důkladněji zaobírá zahraničně politickými vazbami a podněty, nežli konfrontačními otázkami, vyplývajícími z vnitřních politických vztahů mezi podkarpatorským regionem a pražským politickým centrem republiky. Takto nastavené těžiště rozboru ale nic neubírá na jeho zajímavosti a svébytnosti výkladu. V Hurného podání tato interpretace nepůsobí rušivě, spíše jen podtrhuje jeho analytickou strategii, která prezentuje region coby předmět zahraničně politických sporů, který coby nejslabší článek mladého československého státu byl vystaven největšímu zájmu rivalitních mocností, a to mnohdy zájmu zástupnému, který ve své primární podobě mířil k oslabení československého státu. Větší problém bych spatřoval ve skutečnosti, kdy některé autorem nadhozené otázky zůstávají jakoby nedotaženy, ponechány bez odpovědí. Jako příklad bych uvedl poukaz na Benešova politicky motivovaná turné na Podkarpatskou Rus v letech 1933-34, jimž autor ve své argumentaci nadřazuje Gömbösovu návštěvu Polska. Obě skutečnosti svědčí pro preferenci zahraničně politického kontextu, ale fakt, kdy situaci na Podkarpatské Rusi bere do svých rukou právě ministr zahraničních věcí namísto jiného činitele vlády, který je v této fázi vývoje nanejvýš podstatný a zajímavý, autora dále nerozvádí a ponechává jej bez komentáře. Přestože své výsledné úvahy Hurný ne vždy dovádí do definitivního konce (v obecné podobě tomu odpovídá i příliš zjednodušeně pojatý Závěr), jeho výchozí analýzy jsou přiměřeně komplexní a dostatečně propracované.

Ve své práci autor prokázal schopnost samostatné odborné aktivity a přestože koncepce celé práce působí poněkud nehotovým dojmem, celkově lze diplomovou práci doporučit k obhajobě, a to jako práci dobrou.

Ve Vídni 20. září 2008

posudek vypracoval  
Doc. Vratislav Doubek, Dr.